

P.C.

Is de personal computer een nuttig instrument voor de directiekamer? Over deze vraag is al zoveel gezegd, dat alleen eigen ervaring nog uitkomst kan bieden. Gewa- pend met een IBM-PC en de nodige programma's en handleidingen heb ik mijn eigen consumententest opgezet. De toetssteen was of ik op die computer een niet te lang document zou kunnen vervaar- digen („word-processing") met in de tekst enkele grafieken („graphics") alsmede ta- bellen, waarbij voor de laatste een paar eenvoudige becijferingen nodig waren (b.v. het berekenen van de huidige waarden van toekomstige kasstromen, zulks met behulp van een z.g. „spreadsheet"). Een niet overdreven eis, maar toch interes- sant, want op die manier kan men iets al- leen doen zonder allerlei soorten admin- istratieve hulp. Over opbergen („data base") en verbindingen met telefoons of andere computers („communications") wordt in dit verhaal nog maar niet gespro- ken.

De logische start was natuurlijk het pro- gramma *Lotus 1-2-3*. Helaas is dit al een zware opgave. Voor het schrijven van een handleiding (in dit geval ongeveer 350 blz.) bij een computerprogramma is didactisch vermogen blijkbaar onbelangrijk. De au- teurs lijken er alleen op uit te bewijzen wat de PC allemaal kan en dat is heel veel. Het gevolg is dat men als beginner eindeloos veel tijd verliest met het leren van eenvoudige handelingen, zoals het starten van het programma of het bewaren van materiaal, en vervolgens voortdurend geconfronteerd wordt met de vraag waar de bomen staan en waar het bos is.

Na vele uren misère verschenen tot mijn eigen verbazing allerlei fraaie becijferin- gen, tabellen en grafieken op het scherm- pje. De trots daarover was helaas snel ver- vlogen toen het tot mij doordrong, dat voor het toevoegen van een enigszins rede- lijke tekst een ander programma diende. De keuze daarvoor was *Display Write* van IBM met als gevolg dat ik nog weer zo'n 600 bladzijden tekst kreeg voorgescho- teld en bovendien met reeksen andere toetsen en „commands" werd geconfronteerd. Ten slotte bleken beide programma's niet

te combineren, zodat het rapport met gra- fieken en tabellen vooralsnog in rook opging.

Maar plotseling kwam daar het pro- gramma *Symphony*, dat volledige integra- tie van alle handelingen beloofde. Het ging vergezeld van drie fraai uitgevoerde hand- leidingen met maar liefst 850 bladzijden tekst. Helaas kwam ik al spoedig tot de ontdekking dat het z.g. „How to manual" praktisch onverteerbaar is. Bovendien moet men zoveel dingen onthouden, dat de studie van de handleidingen alleen loont als men dagelijks achter de PC zit. Toch leerde ik tekst, tabellen en berekeningen in één document te verwerken, maar bij het inlassen van grafieken strandde het schip.

Een zekere uitkomst kwam van IBM zelf met de z.g. *Assistant Series*, tot dusver bestaande uit „writing", „filing", „re- porting" en „graphing assistance". He- laas is het belangrijkste onderdeel, de „spreadsheet", nog niet verkrijgbaar. Maar in ieder geval hebben de handleidin- gen bij deze serie het karakter van een soort leerboek: men begint eenvoudig en bouwt dan het betoog geleidelijk op. Natuurlijk is er weer een nadeel, nl. dat de programma's maar half geïntegreerd zijn. Men is voort- durend met schijfjes („floppy disks") in de weer en bovendien wisselen de toetsen steeds van functie (voor de liefhebber: daarvoor heeft men de nonchalante oplos- sing van verwisselbare dopjes bedacht). Al met al ben ik nu zover dat ik een rapport met grafieken kan maken; voor de tabellen en berekeningen kijk ik met spanning uit naar het laatste nieuws over de „spread- sheet" in deze serie.

Dit lange tob-verhaal leert in de eerste plaats dat men de PC voor het hiervoor omschreven doel alleen aan de praat kan krijgen als men er veel tijd en frustratie voor over heeft, terwijl men af en toe hulp moet kunnen invoeren als het al te gek wordt. Deze ervaring vormt een bijdrage voor de verklaring waarom het de PC-in- dustrie in de Verenigde Staten nu ineens zo slecht gaat. Talloze mensen moeten moe- deloos kijken naar hun instrument, dat zij of nauwelijks aan de gang hebben gekre- gen of, indien dit wel lukte, niet voldoende

weten toe te passen. Het is raadselachtig hoe een hele industrie, nota bene in de in- formaticasector, zulke knappe machines en programma's heeft weten te maken om ze daarna zo slordig op de gebruikers los te laten. Er moet een enorm gat in de markt zitten voor simpele handleidingen en pro- gramma's die zich beperken in het aantal toepassingsmogelijkheden en die ook voor niet-specialisten bruikbaar zijn.

Een volgende tip is de vereenvoudiging van het toetsengebruik. Nu zijn er tiental- len variaties, waarvan het aantal (via de dopjes) nog weer wordt verhoogd door de toetsen soms van betekenis te laten veran- deren. Het gevolg daarvan is dat als men de PC een paar weken laat voor wat hij is, men praktisch opnieuw kan beginnen. Zo kan ik nog wel even doorgaan. Het is b.v. vermakelijk om deskundigen de vraag voor te leggen of de IBM-PC kan worden aangesloten op grotere IBM-systemen. Men raakt dan verdwaald in een oerwoud van problemen, waarin nog maar weinigen een pad hebben kunnen hakken.

Men krijgt wel eens de indruk dat het met de computer is als met het geloof in de Middeleeuwen. Een elite is ingewijd, be- grijpt de programma's en kan blijkbaar zelfs de handleidingen lezen, net als destijds de priesters dat konden met de Bij- bel in het Latijn. Maar voor de volhoudende leek is er hoop. Dit verhaal is eigenhan- dig op de PC gezet, de printer heeft niet ge- weigerd, er zouden zelfs grafieken kunnen worden toegevoegd, maar helaas nog geen berekeningen. Het resultaat is oogstrelend, maar of het de moeite loont zal de tijd moe- ten leren.